

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Reclamen, vonnissen en andere artikelen voornamelijk van het blad: 1 fr. de drukregel.

15 C^{ms} het nummer.

TELEFOON 12.

TONGEREN, 25 OCTOBER 1919.

Wetgevende Kiezingen.

Algevaardigden der Katholieke Associatie van Tongeren, zijn verleden zondag bijeengekomen, en hebben een kiesprogramma aangenomen, opgesteld in overeenstemming met het Katholiek Vlaamsch Verbond.

Zie hier dit programma:
 » De Katholieke Associatie van het arrondissement Tongeren-Meuseyck:

» Gezien: art. 1 van hare statuten hetwelk inhoudt dat de Associatie de verdediging der godsdienstige, zedelijke en stoffelijke belangen van het arrondissement voor doel heeft;

» Verklaart getrouw te blijven aan de groote groedbeginselen die de Katholieke partij altijd behartigd heeft en die strekken tot de vrijwaring van alle burgers in een eendrachtig België;

» Begroot onze glorierijke Koning als 't zinnebeeld van de vaderlandsche liefde en brengt hulde aan onze dappere soldaten, Vlaamingen en Walen, allen Belgen, die broederlijk hun leven in gevaar stelden of hun bloed voor de onafhankelijkheid en de geheelheid van het land vergoten;

» Vrijst alles af wat verdeeldheid tusschen de burgers zou kunnen veroorzaken en veroordeelt uitdrukkelijk de aktivistische beweging en al wat tot bestuurlijke scheiding zou kunnen leiden of de eenheid van het land in gevaar zou stellen;

» De Associatie schrijft in haar programma:
 » De verdediging der algemeene belangen in wat betreft den landbouw, den handel, en de nijverheid, voornamelijk door de vermeerdering en uitbreiding der verkeerswegen;

» De verdediging der kleine burgerij door de bescherming van den kleinhandel en het inrichten van het krediet;

» De verdediging der belangen van de werkende klas door het verbeteren van de levensvoorwaarden in het algemeen en van de woning in het bijzonder en door de vrijheid der syndikaten;

» De verdediging van vrijheid en gelijkheid der toelagen in zaken van onderwijs, en wat aangaat het vraagstuk der talen, verklaart de Associatie de volgende punten aan te nemen:
 » Het leger zal gewestelijk ingericht worden, zoodat de soldaten in hunne taal onderwezen, aangevoerd en geoordeeld worden.

» Het onderwijs zal in de Vlaamsche streken Vlaamsch zijn in al zijne takken en graden, met het aanleeren van Fransch als tweede taal.

» De Vlaamsche taal zal in de Vlaamsche streken gebruikt worden in het gerecht en in alle openbare besturen.

» De middelenbesturen zullen heringericht worden, zoodat de aangelegenheden welke het Vlaamsch gedeelte van het land betreffen, rechtstreeks in het Vlaamsch behandeld worden.

» Voor de Waalsche gemeenten van het arrondissement Tongeren, zal 't gebruik der Fransche taal behouden worden voor leger, onderwijs, gerecht en bestuur.

» De bespreking is zeer levendig geweest. De HH. Spaas en Theelen verdedigden dit programma. De Heer Advokaat Indekeu, in eene roerende rede, verdedigde met zijne gewone welsprekendheid, de vrijheid van den familie-vader. Hij keurde de gewestelijke, inrichting van het leger ten eerste af: dit zou de verdeeldheid in het land brengen en onvermijdelijk tot de scheiding leiden.

» Geestdriftig toegelicht door een gedeelte der vergadering, herinnerde hij de vroegere kiesrijden, toen al de Katholieken zich scharden rond ééne en dezelfde vlag, toen alle Belgen enkel de drie nationale kleuren kenden; dezen, die wapperden aan den Yzer, en met dewelke wij ons zegerverende leger triomfantelijk door onze heroerverde steden hebben zien trekken.

» De achtbare Heer Graaf de Grunne, die zijne kandidatuur stelde voor den Senaatzetel open gelaten door den Heer Graaf de Renesse, heeft, na de aanwijzing van dit programma verklaard dat op taalgebied hij partijganger was van de vrijheid van den familie-vader en geest opgelegd mandaat kon aanvaarden.

» Iedereen, zelfs degenen die deze zienswijze niet deelden, moesten bulde brengen aan de kramige houding van den Heer Graaf de Grunne. Hij bekwam 68 stemmen tegen 79, gegeven aan M. Georges Meyers. M. Joseph Delvoie kwam de eerste plaats. Als hijgevoegde kandidaat, op de lijst van den Senaat.

» Voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers werden aangeduid: MM. Helleputte, Ridder Frans Schaetzen, Gielen en Theelen.

Geen Scheuring.

De gemoedelijke pastoor Hugo Verriest, bij die zooveel bewijzen gaf van blakende liefde voor 't Vlaamsche Volk, hij die zijn volk lief heeft gelijk een vader zijn kinderen, hij die de voetstapen volgde van Guido Gezelle en Albrecht Rodenbach leerarde, de Vlaamsche voorman heeft aan een redacteur van « Ons Volk » de volgende betekenende woorden gezegd:
 » Ik waarschuw u den grond mijner ziel tegen alle scheuring.

» Terecht kan zich de koene, oude Vlaming en immer jonge strijder tegen de strekking en het streven van hen, die geen zien geven om de eenheid van België, aan welks bloei en vooruitgang het welzijn van Vlaanderen en het Vlaamsche volk zoo innig verbonden is.

» Diegenen, die met hunne noodlottige werking en hun bederfelijk programma van bestuurlijke scheiding, trachten België te verdeelen en tweedrachtig te haat te zaaien tusschen onze vredelievende en neerstig arbeidende bevolking, zijn plichtig tegenover den staaten tegenover het Belgisch volk.

» Door hunne drijfverien zijn ze een beletsel voor de heropbouw van het uitgeputte België, omdat binnenlandse twisten altijd nadeligen invloed uitoefenen op het economisch welzijn der natie.

» « Ik waarschuw tegen alle scheuring » zegt Verriest.
 » Met dezen wijzen man roepen wij vooral tot diegenen bij dewelken het gezond verstand nog de bovenhand houdt.

Weg met de scheurmakers! Vlaandrens redding en Vlaandrens heil zijn te nauw aan België's herleving, aan België's welzijn verbonden.

» Weg met al diegenen, en hun programma, wier onzuivere werking rechtstreeks in strijd is met de belangen onzer bevolking.

» In een bloeiend en nijverig België willen de Vlaamingen de plaats innemen, die hun toekomt en in volle vrijheid genieten van al hu rechten.

De vrijheid van den familie-vader moet geëerbiedigd worden.

M. Deiaeroix, Hoofdmilitair sprekende voor de leden der Katholieke Associatie, te Namen, wier kandidaat hij zal zijn bij de wetgevende kiezing van 16 November aanstaande, drukt zich, onder andere uit als volgt:

» In zake van onderwijs en opvoeding, moet het bestier van den familie-vader geëerbiedigd worden, de vrije keus van den familie-vader moet ongeschonden blijven; geen rechtstreeksche noch onrechtstreeksche dwang.

» Mijne Heeren, daar ik van de vrijheid van den familie-vader spreek, is het ook deze geheiligde gedachte die helpen zal tot het oplossen van een thans beangstigend vraagstuk, naamelijk: de taalkwestie. Dit vraagstuk moet in den grond aangevat en ook opgelost worden door de vrijheid van den familie-vader en buiten allen rechtstreekschen of onrechtstreekschen dwang. Zij die hunne kinderen willen doen onderwijzen in 't Vlaamsch, moeten zulks kunnen doen en hen aldus ontwikkelen volgens den geest hunner moedertaal. Maar het moet ook zijn dat degenen die, zelfs met een nuttig doel, aan hunne kinderen een uitgebreider onderwijs willen geven dat nu zal toelaten in den vreemde werkzaam te zijn, dit kunnen doen zoodals zij het wenschen, omdat de familie-vader koning in zijn huis is en bijgevolg het recht heeft er de wet te stellen. Deze kwestie moet opgelost worden in eenen geest van nationale eendracht. Alvorens eene oplossing te geven van het een of het andere dier vraagstukken, vragen wij ons altijd af: dienen wij, met deze oplossing aan te nemen, de nationale eenheid van het vaderland? Indien, bijgevolg, eene oplossing eene strekking van scheiding heeft, kan men de eendracht in gevaar brengen. die wij zoo groot noodig hebben. Dit moet voldoende zijn opdat zij afgewezen worde.

De Strijd.

In de algemeene vergadering der Katholieke Vereniging van Brussel, zette minister Renkin het programma uit van der Katholieke Partij. Nadat hij de noodzakelijke eendracht, op een stelsel van vrijheid gesteeud, voor ogen geleid had, eindigde hij als volgt:

» Voor de kiezing staan er twee personen maar wel groedbeginselen op 't spel. Wat moet gedaan worden is eene d-putatie samanstellen die bekwaam is in de Constituanten een belangrijke rol te spelen. Wij moeten kunnen afstand doen van onzen persoon. Indien zij mijne medewerking niet nuttig of gewenscht meent, weert mij dan af.

» Wat er ook van zij, vijf en dertig jaar lang hebben wij hand en hand gegaan; altijd zijn wij trouwe soldaten van de gemeenschappelijke zaak geweest, en dat zal in de toekomst zoo blijven. De verschillende stroomingen, 't zij op democratisch of op taalgelied, versmelten samen in het gemeenschappelijk Katholiek programma.

» Het Evangelie zegt: « Zoekt eerst het Rijk Gods en het overige zal u toegeworpen worden. » Dat kan vertaald worden in d-zer volge:
 » Stelt het algemeen belang, boven het bijzonder belang, en nooit zult gij dat betreuren.

» Ik richt mij nu niet alleen tot de vrienden van het arrondissement, maar tot de vrienden van gansch het land, en ik vraag hen dat zij zich, zonder onderscheid, onder het vaandel der eendracht zouden scharen, omdat het er op aan komt het schip te redden dat in gevaar is: Redden wij België!

» En als onzen oproep aanhoord wordt dan zal het schip triomfantelijk in veilige haven landen.

Het liberaal programma.

Het liberaal programma is verschenen. Het werd verleden zaterdag afgekondigd door de *Gazet van Limburg*, het blad der liberale partij in het arrondissement Tongeren-Meuseyck.

Daarin lezen wij dat de liberalen het lot van patroon en werkmán, van burger en boer gaan verbeteren. Zij gaan het land h-ropvoeden, het dure leven bestrijden, landbouwscholen inrichten, den militairen dienst verkorten, enz., enz.

» Zeer schoon en prachtig, inderdaad, vooral... op papier!

» Maar 't het voornaamste punt van het liberaal programma, naamelijk de godsdienstige kwestie, daar spreken de tongersche liberalen niet van, om het Limburgsche kiezerskorps niet te verschrikken.

» Over een tiental dagen zijn de kopstukken der liberale partij van gansch het land te Brussel bijeengekomen, om het Kiesprogramma vast te stellen. Het eerste punt dat er met roete meerderheid gestemd werd, was:

» **Schelding van Kerk en Staat.**
 » 't Is te zeggen afschaffing van de begroting van eerediensten; zijne toelagen meer aan de kerken, geene jaarwedden meer aan onze geestelijkheid, in één woord, den godsdienstoorlog in al zijne hevigheid.

» Waarom wordt dit artikel van het liberaal programma te Tongeren verzwegen? Omdat men de kiezers van ons arrondissement, die geacht en getrouw blijven aan hunne godsdienstige overlevering, niet wil kwetsen in hunne innigste gevoelens, en men hun wil wijs maken dat de liberalen eenie-ers denkwijses verbiedgen.

» Het liberaal programma te Brussel vastgesteld, dient nochtans voor gansch het land, en 't is dit programma dat de liberalen willen verspreiden, als zij over eene gezamen-

meerderheid in Kamer en Senaat zullen beschikken.

» En die mannen komen zich thans uitvegen als behoorende tot ene partij van vrijheid en verdraagsaamheid, terwijl zij voornemens zijn in ons land de hatelijkste verdrukking en de ernstigste dwingelandij in te voeren.

» Wij twijfelen gezins of het verstandig kiezerskorps van het arrondissement Tongeren zal zich niet laten misleiden, door een programma dat schoon opgesteld is, maar dat op huichelachtige wijze de punten weglaat die de godsdienstige gevoelens onzer bevolking kwetsen.

» De kiezers zullen enkel hunne stem verleenan aan d- kandidaten die openlijk voor hun geloof durven uitkomen, die, na dezen verwoesteden oorlog geen nieuwe vewendige godsdienstoorlog willen ontketenen, maar die uit al hunne krachten willen medewerken om in vrede en eendracht het land uit zijne puinen te doen herrijzen, handel en nijverheid toe herbloeien, een voorspoedig België willen herscheppen, dat wederom zijne plaats aan het hoofd der beschaafde natien zal innemen.

Liberalen en Socialisten zijn vrienden der boeren!!!

In eene der laatste zittingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, werd verleden week de wet op het inkomen gestemd.

» De Katholieke volksvertegenwoordigers Duysters, de Kerkhove d'Exaerde en Tibbaut, verdedigden de belangen der landbouwers.

» Om je inkomen dezer laatste vast te stellen, stelde M. Duysters voor de winsten gelijk te stellen met de huurwaarde der bebouwde gronden.

» Toen brak het onweer los bij liberalen en socialisten, die bagonnen te wedijveren om de meeste scheldwoorden en beledigingen op den rug der boeren uit te kramen:

» **Boeren beesten! Boeren vorrens!**
 » *zij hebben ons laten sterven van honger!*
 » *zij hebben ons het laatste bloed afgetuft!*
 » *zij hebben zich verrijkt met het gestolen geld!*
 » *De Kamer zal de bescherming der boeren stemmen.*

» *Gij overdeelt de uithongers met gunsten,*
 » *gij verdeelt de landbouw deuren die zich hebben verrijkt door rug van het uitgehooide volk,*
 » *ze willen de uithongers niet liefsen — het is een schanddaal — we leerden de landbouwers kennen door hun zelfzucht,* enz., enz.

» Kortom het was een lawaai dat hooren en zien verging.

» Dezeide liberalen en socialisten geven thans eechte kiesprogrammas uit, waarin zij schrijven dat zij alleen de beste en meest oprechte vrienden zijn van den landbouw, dat zij landbouwscholen gaan stichten en meer andere zaken, de eene al schooner dan de andere! En dit alles om stemmen af te bedelen voor de kiezing die aanstaande is.

» **Boeren!**
 » Kiest niet voor uwe beleedigers. Achter uw rug, als gij het niet hoort, schelden zij u uit voor

» **Beesten, varkens**
 » **Uithongers!!!**
 » en in uwaaschijnig komne zij op huichelende wijze beweren uwe vrienden te zijn. *Kiest voor uwe ware vrienden, de Katholieken.*

KIESKRONIJK

» **De liberale kandidaten voor de wetgevende kiezingen in Limburg.** — De liberalen van Limburg hebben hunne kandidaten aangeduid voor de aanstaande wetgevende kiezing.

» **SENAAT — Arrondissement Tongeren-Meuseyck.**
 » Werkelijke kandidaten: MM. Willemans, brouwer, te Brussel; Baltus, nijveraar, St-Truiden.

» **Plaatsvervanger:** M. Hechtermans, te Hasselt.

» **KAMER — Arrondissement Tongeren.**
 » M. Neven.

» **Arrondissement Hasselt.**
 » MM. Peten, te Velm; D' Duyssers, van Halen; O. Saeyers, te Jenuc. — Plaatsvervangers: MM. Vandersmissen, St Truiden; Van Hee, Hasselt.

BUITENLAND.

Engeland.

» **De Deutschland.** — De uit den oorlog welbekende handelsduikboot, met den naam « Deutschland » in groote zwarte letters nog zichtbaar, is met hulp van een drietal sleepboten de Theems opgesleept en ligt thans aan het « Embankment » gemerd, ter hoogte van de « Temple », te Londen. Rustig ligt daar het lange grus geschilderde schip. Van den kant van het publiek is er niet veel belangstelling voor. Hoogstens een twintigtal voorbijgangers hadden stil gebouwen om te kijken. En heel lang bleven ze ook al niet staan. Maar, — in figurliken zin — is het misschien wel belangwekkend om bij de geschiedenis van de « Deutschland » nog even stil te blijven.

» Het schip, dat een bruto inhoud van 971 en een netto inhoud van 404 ton heeft, werd gebouwd op de Germania-werf, te Kiel. Onder bevel van kapitein Paul König, van den « Norddeutscher Lloyd », en met 20 opvaardren, die allen tot de handelsmarke behoorden, kwam de ongewapende handelsduikboot den 9 Juli 1916 van Deutschland te Norfolk (Virginia) aan, met 750 ton verstoffen aan boord. De veilige overtocht van den « Blokkadebreker », na 4180 mijl (waarvan slechts 1800 mijl onder water) te hebben afgelegd, gaf de duitche pers destijds aanleiding tot groot sch opgezette triomftoriatelen. En ook de engelsche bladen. hoewel begrypeud dat schepen met een dergelijk gering laadvermogen, aan de uitwerking der blokkade weinig veranderen zouden, waren eertijk genoo om kapitein König's tocht als een kraai, stukje te prijzen.

» In het toen nog onzijdige Amerika, vewekte het geval groot opzien en men was vooral benieuwd of de onderzeer op de terugreis de engelsche oorlogschepen zou weten te ontdekken. Ook dat lukte intusschen. Den 1 augustus

verliet de duikboot Baltimore met eene lading nikkel en rubber. (»aar men te Berlijn beweerd) ter waarde van 50,000 pond en een aantal dokumenten van graaf Bernstoff, den duitsehen gezant te Washington. Den 20 augustus was het schip weer in Duitschland terug, waar kapitein e bemanning met geweldigen geestdrift werden ontvangen. In den berisf werd een tweede reis naar de Nieuwe Wereld ondernomen, gevolgd door andere van inmiddels gered gekomen dergelijke schepen. Toen de Ver. Staten echter in april 1917 aan den oorlog gingen deelnemen, hadden de schepen als handelsduikboot geen waarde meer en werden zij veranderd in oorlogsvaartuigen, die bij het sluiten van den wapenstilstand mede werden uitgeleverd.

Amerika.

» **Einde van werkstaking te New-York.** — De schippers en de bemanningen van de sleepboten hebben de voorwaarden van 't bestuur der ijzerenwegen aangenomen. De zes syndikaten van de scheepsoesters samen 15,000 man tellende, hebben het hernemen van den arbeid gestemd. De bemanningen van de ferry-boats hebben eveneens eene loonsverhoging van 9 ten honderd aangenomen.

» Op dit oogenblik zal de arbeid, te New-York, reeds grootendeels h-ronnen zijn.

» De bestuurder van de spoorwegen heeft gewerdig zich met de stakende werklieden bezig te houden.

Gemengde berichten

De Vredeskonferentie.

» **600 Duitse misdadige officiers.**
 » De onder-staatssekretaris bij het fransch krijgsgerecht voltooid de lijst van de duitse officiers die zich in Frankrijk en België plichtig gemaakt hebben aan misdaden van geen recht.

» Elke naam is vergezeld van eene aanbalij der misdaden en van de getuigenissen, die de echtheid ervan bewijzen. De grootste namen van den duitsehen hooft adel komen op de lijst voor, en daartusschen Rupprecht van Beieren.

» De Hoogere Raad van de Vredeskonferentie zal binnen kort beslissen wanneer de lijst van deze zes honderd misdadigen aan Duitschland zal overgemaakt worden, samen met het bevel hunner uitlevering.

40,000 wagons teruggevoeden.

» Er is te Brussel een groot nieuws toegekomen. Doch eene diepece gezond-n door marchalk Forc. Deze laat aan de Belgische regering weten dat men in Duitschland, op den linker Rijnsoever, ongeveer veertig duizend Belgische wagons teruggevoeden heeft. Belgische algevaardigden zijn uitgenoodigd om deze wagons te gaan herkennen, daar het Duitseh gouvernement de verbintenis aangegaan heeft z- aan België terug te geven.

» Men had zich reeds afgevraagd waar de 60,000 wagons, van de 80,000 die België in augustus 1914 bezat, wel mochten gebleven zijn. Men weet nu eindelijk dat zij door de Duitsehers gestolen waren. Het valt nu te zien in welken staat men die wagons terugvinden zal. In alle geval zij zullen ons goed van pas komen, daar wij hoogstdringend spoorwegwagons noodig hebben.

» De koning van Spanje en den oorlog.
 » De koning van Spanje, is verleden Maandag, per bijzonderen trein te 6,20 te Parijs aangekomen.

» De dezer gelegenheid heeft een medewerker van de « Journal » een onderhoud gehad met M. Quinones de Leon, Spaansch gezant te Parijs.

» Uit dit onderhoud blijkt dat koning Alfons XIII in 1915 met zijn leger Parijs is willen ter hulp komen. In Augustus zag de hij: « Ik wil te paard stijgen en aan 't hoofd mijner cavalerie Frankrijk gaan verdedigen ». Men moest hem herinneren dat Spanje eene grondwettelijke monarchie was.

» Met zijn eigen geld heeft hij in den oorlog een cabinet opgericht waar 50 secretarissen op brieven antwoorden die soms met 5000 per dag toekwamen.

» Aldus kwam de koning persoonlijk tusschen 't zij om nieuws van vermissen, 't zij om lotsverbetering van gevangenen, ten gunste van 122,000 Fransche of Belgische soldaten, zonder te rekenen de 7950 Engelsche, de 6350 Italiaansche soldaten, enz.

» Door zijn toedoen werden 19 terdoode veroordeelden b-geandigd, 70,000 gelep-terdeed burgers en 21,000 zieke of gekwetste soldaten huiswaarts gezonden.

» Hij deed de kampen van Halle, Curtren en Hoelkwo afschaffen, bij protesteerd tegen het ontvremden van opgezonden pakken, en trad krachtdadig op, tegen den aanval op hospital-schepen en het beschieten van Parijs.

» Men weet wat goed hij verrichte, maar men zal nooit weten wat kwaad hij belet heeft te bedrijven.

» **De staking in h-1 door de Belgen bezatte gebied.**
 » Een bericht uit Berlijn meldt dat als protest tegen de bezetting door de Belgen te Duitsberg en Rheintausen 2,000 mijnwerkers het werk hebben neergelegd. Winkels en kollihuizen zouden gesloten zijn en ambtenaren en burgers zouden zich bij de beweging aangesloten hebben. Ook de postkantoren zouden hun deuren hebben dicht geslaan.

» De stakers verlangen dat de postwag worden afgeschaft, dat de Belgische troepen de fabriek-n niet langer bezetten, dat de werklie voor staking aangehouden terug vrijgelaten en de bevoorradig verbeterd worde.

» **Troosteloos toestand te Wenen.**
 » Een beroep op Amerika. — Tengevolge van den voedselmoed en het kolong-brek heeft de Weensche gemeenteraad den volgenden kreet om h-1 aan Amerika gericht.

» « Wenen staat aan den rand van een onontkoombare ramp, zóó eruwijk als nog nooit te voren over één wereldstad is gekomen en de — onder vermitting van de gehele maatschappelijke orde — honderdduizenden met de doof bedreigt.

» Door eigen kracht kunnen wij deze vreeselijke ineensteking niet afweren.

Er is geen twijfel mogelijk of het Amerikaansch volk zal, als het maar in werkelijkheid weet wat er voor Wenen op het spel staat, niet werkloos blijven toekijken bij onze ondergang. »

» De oproep is gericht aan het Amerikaansch volk en het Congres.

Duitschlands schuld aan den oorlog.

» De Nationale Vergadering heeft de taak moeten vaststellen van de commissie, die de schuld van Duitschland aan dese wereldoorlog te onderzoeken heeft. Voorgesteld is alle onderzoekcommissies het recht te verleenen, getuigen en deskundigen te hooren, alle overige gerechtelijke handelingen te doen en alle ambtenaren, die verhoord zekten worden, door het parlement van h-1 ambtsbeed te doen ontsaan.

» De eerste taak der commissie zal zijn licht te werpen op de gebeurtenissen, die in Juli 1914, tengevolge van den moord te Sarajevo tot het uitbreken van den oorlog hebben geleid, alsmede het onderzoek van alle mogelijheden tot het voeren van de vredesonderhandelingen met den vijand; ook zal de opbeldering worden verschaft omtrent de oorzaken, die deze mogelijheden tot plannen en besprekingen hebben plaats gehad, waarom deze zonder uitslag zijn gebleven.

» Hiervoor komen de volgende onderhandelingen en leiten in aanmerking: de vredesopgave van Grey in het voorjaar van 1915, de verschuitede vredesopgaven van Wilson, in het bijzonder die van het voorjaar van 1917 (volgens een bewering van Helfferich); het pauselijk vredesvoorstel en zijn gevolgen in den zomer van 1917; de mogelijheid tot een afzonderlijke vrede met Rusland onder het bevel van den Zaar en van Kerensky; de missie van den Zwitserschen gezant Sulzer in samenwerking met Wilson (voorjaar 1918), de vredesbesprekingen met graaf Lhorring in den zomer van 1918, alsmede de behandeling van 't Duitseh vredesvoorstel in het najaar van 1918, de vredesresolutie van den duitsehen riksdag in 1917 en de overige gedaae stappen van gelijke strekking.

» Ook zullen de onder-commissies trachten opbeldering te bekomen omtrent de oorlogsmaatregelen die in strijd waren met het volkenrecht, z- zonder daarmede in strijd te zijn, buitengewoon gruwelijk en hard waren. Bij de behandeling dezer kwestie zullen niet slechts de verwijten in aanmerking gea-n worden, die de Entente inzake deze aangelegenheid tot Duitschland heeft gericht, doch ook de verwijten die Duitschland tot de Entente meent te kunnen richten.

» De volgende punten zullen in oogenschouw worden genomen: het gebruik van vergiftige gasen, in verband met de kwestie welke partij het eerst tot gebruik van dergelijke strijdmiddelen is overgegaan; het wegvoeren der burgerlijke bevolkingen van v-landelijke landen tot 't verrichten van dwangarbeid, terwijl zij worden onderzocht wie voor deze maatregelen verantwoordelijk is; de uitwerking der blokkade op het sterfelijk der bevolking, speciaal op de kindersterfte; de militaire vernietigingsmaatregelen in Noord-Frankrijk; de behandeling der kruisgsvangenen door de verschillende oorlogvoerende mogendheden; alsook de houding der Duitseh politieke en militaire overheden in betrekking tot de gebeurtenissen in Armenië.

» Ook zullen de economische oorlogsmaatregelen worden onderzocht die aan het front en in 't bezette gebied genomen zijn, en in strijd waren met het volkenrecht, of waarvan de doorvoering zonder belangrijk voordeel op militaire of economisch gebied af te werpen, in 't bijzonder mate hard voor de bevolking waren. Het onderzoek zal zich ook in dit opz-1 h-1 voor alle landen uitstrekken, die aan den oorlog hebben deelgenomen.

» De zittingen der commissie van onderzoek zullen binnen enkele dagen beginnen.

« Dikke Bertha » onzaliger.

» Toen de bekende « dikke Bertha » te Essen was « geboren », liepe in Duitschland de meeninge uit, en, hooer de draagwijdte van het kanao zou zijn. Volgens sommige deskundbedroeg zij 75 km., volgens anderen meer. Bij het proeven nemen te Meppen, werd het kanao naar Oost-Friesland gericht en verschillende patrouilles ten Oosten van Emden gezonden die moesten m-iden waar de granaat gevallen was. Het eerste schot werd afgevuurd.

» Een bericht. Waar de granaat gevallen was bleef een mysterie. Nogmaals werden drie schoten afgevuurd. Hetzelfde resultaat. De deskundigen begrepen er niets van!

» Later evenwel kwam men tot de ontdekking dat alle granaaten boven een der Oost-Friesche eilanden, een afstand van 120 km. waren ontploft.

Een nieuwe brandstof.

» Een Zuid-Amerikaan van Portugeesche afkomst, te Nottingham (Engeland) verblijvende zou een poeder uitgevonden hebben, dat met water aangehengd, op dezelfde wijze als p-1rool kan worden gebruikt. Het zou maar een stuiver den liter kosten.

» De proeven moeten zeer voldoende uitslag opgeleverd hebben.

Een knap ventje.

» Bij eene bank in de rue Lafayette te Parijs is tegenwoordig een piccolo van vijftien jaar in dienst, die reeds het oorlogskruis en het herkenningsteeken der gewonden draagt. Bij het uitbreken van den oorlog woonde zijne familie in de Vogezen. Zijn vader een 58jarig mecanicien, en zijn beide zusters van 22 en 28 jaar, Jean, toen 10 jaar oud, vluchtte in de bosschen waar hij zeven dagen later gevonden werd door een pa rouille van 't 150^e regiment. Bij dit regiment maakte hij den heelen oorlog mede. Bij het vertoeren van gewonden h-1 hij kwetsuren op, waarvoor hij het oorlogskruis kreeg. Na zijn herstel kwam hij weer bij het regiment en werd in 1918 door de Duitschers gevangen genomen. Den 3 Februari 1919 werd hij vrij gelaten.

» De huls-vrouwen maken revolutie op de markten van Frankrijk en België wegens de buitensporige hooge prijzen der natuurworen. Deze revolutie is niet noodig daar de margarine « ERA » uit Oostenersche vruchten aan Frs. 4,80 per kilo overal verkrijgbaar is.